

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας
(Γ Λυκείου Ανθρωπιστικών Σπουδών)

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

A1

Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι σωστό ή όχι, γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη «Σωστό» ή «Λάθος» δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση.

(10 μονάδες)

1. Στις εκλογές της 8^{ης} Αυγούστου 1910 τα παλαιά κόμματα κέρδισαν την πλειοψηφία των εδρών της βουλής.
2. Τα συντηρητικά αντιβενιζελικά κόμματα επιδίωκαν με την πολιτική τους την επιστροφή στην προ του 1909 εποχή.
3. Το ραλλικό κόμμα αντιμετώπιζε το βασιλιά ως σύμβολο της εθνικής ενότητας.
4. Η κοινωνιολογική Εταιρεία επιζητούσε την κοινωνικοποίηση των μέσων παραγωγής.
5. Η Συνθήκη των Σεβρών (1920) δικαίωσε την πολιτική του βασιλιά Κωνσταντίνου.
6. Το Σ.Ε.Κ.Ε ιδρύθηκε το 1928 από μια ομάδα δυσαρεστημένων βενιζελικών.
7. Το Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα Ελλάδος μετονομάστηκε σε Λαϊκό Κόμμα.
8. Η επανάσταση της 3ης Σεπτεμβρίου 1844 έδρασε καταλυτικά στη διαμόρφωση των πολιτικών πραγμάτων.
9. Στο σύνταγμα καθορίστηκαν και οι βασιλικές εξουσίες. Μεταξύ των σπουδαιότερων ήταν η συμμετοχή του βασιλιά στην άσκηση της εκτελεστικής εξουσίας και η αρχηγία του κράτους και του στρατού.
10. Τα κόμματα δεν αποτελούσαν αναγκαιότητα της εποχής και δεν ανταποκρίνονταν στις ανάγκες των ανθρώπων που τα συγκρότησαν.
(Ξενικά κόμματα)

A2

Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: (15 μονάδες)

A. Εκλεκτικοί

B. Ανόρθωση(1909/1910)

Γ. Λαϊκό Κόμμα

B1

Να αναφερθείτε στην οργάνωση των κομμάτων στο τελευταίο τέταρτο του 19ου αιώνα και να συγκρίνετε την εποχή αυτή με την εποχή Όθωνα και Βούλγαρη. (13 μονάδες)

B2

Να περιγράψετε τη δομή του βενιζελικού κόμματος. (12 μονάδες)

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

Γ1

Επισημαίνοντας χωρία του παρακάτω κειμένου και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να εξηγήσετε τις απόψεις του Ε. Βενιζέλου σχετικά με την πολιτική του βασιλιά Κωνσταντίνου το 1915-1916.

(25 μονάδες)

Κείμενο

Ομιλία του Ελευθερίου Βενιζέλου προς τον αθηναϊκό λαό, 14 Αυγούστου 1916:

Συνιστώ προς υμάς να συγκροτήσετε ολιγομελή αντιπροσωπείαν (...) η οποία, παρουσιαζόμενη προς την Α. Μεγαλειότητα, να ειπή προς Αυτόν ταύτα περίπου:

Βασιλεύ!

Έγινες θύμα ανθρώπων, οι οποίοι(...) δεν εδίστασαν να καπηλευθούν την προς το Στέμμα ευλάβειαν και την προς το πρόσωπόν Σου αγάπην του Λαού(...).

Έγινες θύμα των στρατιωτικών συμβούλων Σου, οι οποίοι με την στενότητα της στρατιωτικής των αντιλήψεως και με τον πόθον της εγκαθιδρύσεως μιας απολυταρχίας, η οποία θα καθίστα αυτούς ουσιαστικώς κυρίου της καταστάσεως, σ' έπεισαν ότι η Γερμανία θα εξέλθη νικήτρια εκ του Ευρωπαϊκού πολέμου.

Έγινες τέλος θύμα της ιδικής Σου φυσικής άλλως τε και ανθρωπίνης αδυναμίας. Συνηθισμένος να θαυμάζης παν ό,τι Γερμανικόν, εκπεπληγμένος ενώπιον της απαραμίλλου στρατιωτικής και άλλης παντοδαπής Γερμανικής οργανώσεως, δεν επίστευες μόνον εις την Γερμανικήν νίκην, αλλά και ηυχήθης αυτήν, ελπίζων να δυνηθής μετ' αυτήν να συγκεντρώσεις εις χείρας Σου όλην την κυβερνητικήν εξουσίαν και να θέσης ουσιαστικώς κατά μέρος το ελεύθερον πολίτευμά μας.

Στ. Στεφάνου, Τα κείμενα του Ελευθερίου Βενιζέλου, τόμος Β', σ.227

Α. καπηλευθούν: εκμεταλλεύομαι μια ιδεολογία, ένα ιδανικό, ένα πρόσωπο ηρωικό, σεβαστό ή με μεγάλο κύρος, για ιδιοτελείς σκοπούς που σχετίζονται κυρίως με τη δημόσια ζωή

Β. απαραμίλλου: που είναι τόσο ανώτερος, καλύτερος κτλ. ώστε δεν υπάρχει τίποτα με το οποίο να μπορεί να συγκριθεί: ασύγκριτος, άφταστος, ανυπέρβλητος:

Δ 1

Αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις και με βάση τα στοιχεία του παρακάτω κειμένου:

Α) να εκθέσετε τις προγραμματικές αρχές της Κοινωνιολογικής Εταιρείας και του Λαϊκού κόμματος.

Β) να αποτιμήσετε κατά πόσο το αναθεωρητικό και νομοθετικό έργο του Ε. Βενιζέλου το 1911-12 υλοποίησε τις προγραμματικές εξαγγελίες της Κοινωνιολογικής Εταιρείας.

Κείμενο. Αλ. Παπαναστασίου, «Τι πρέπει να γίνη», κείμενο που επιδόθηκε από την Κοινωνιολογική Εταιρεία στον Στρατιωτικό Σύνδεσμο, 1909.

Η διόρθωσις των κακών [...] είναι βεβαίως δυνατή δια καταλλήλου διδασκαλίας του λαού, δια συνεταιριστικής οραγνώσεώς του, δι' εισαγωγής αρμόζοντος εις τα ήθη και την ιστορίαν μας συστήματος τοπικής αυτοδιοικήσεως και τέλος διά του σχηματισμού λαϊκού κόμματος μη στηριζομένου εις τους προσωπικούς δεσμούς και εις την ικανοποίησιν ατομικών συμφερόντων, το οποίον θα ήτο εις θέσιν ως εκ της καταρρήσεώς του, να ενασκή αυστηρόν έλεγχον επί της διοικήσεως και να μεριμνά διαρκώς περί της καλλιτερεύσεως της οικονομικής θέσεως του λαού, - αλλά τούτο θ' απαιτήση μακρόν χρόνον, τοσούτω μάλλον καθόσον τα υπάρχοντα προσωπικά κόμματα και συμφέρον έχουν και είναι εις θέσιν δια της επιρροής, ην[...] ασκούν, να δυσχεράνουν την τοιαύτην εργασία

Α. Καταρρήσεώς: συκοφαντία, διαβολή

αρχ.

1. κατηγορία
2. καταδίκη
3. κριτική, σχόλιο, αξιολόγηση.

[**ΕΤΥΜΟΛ.** < κατ(α)-* + -ρρησις (< ῥῆσις < εἶρω[II] «ομιλώ»)]

Β. ενασκή: χρησιμοποιώ κάποιο δικαίωμα ή εκτελώ κάποια υποχρέωση (*ενασκώ το εκλογικό μου δικαίωμα*), ασκώ

Από το λόγο τον Βενιζέλου στις 5-9-1910 στην πλατεία Συντάγματος.

«Συμπολίται,

Γνωρίζετε ποία υπήρξαν τα αίτια, τα οποία προεκάλεσαν την εξέγερση του Αυγούστου παρελθόντος έτους, επομένως δεν έχω ανάγκη να υπομνήσω αυτά εις υμάς δια μακρών... Αστική δικαιοσύνη εφαρμόζουσα προς ρύθμισιν των σχέσεων του συγχρόνου βίου νομοθεσίαν χρονολογουμένην από 15 και 20 αιώων... Εμπορική νομοθεσία χρονολογουμένη από ενός αιώος... Ποινική διαδικασία ήτις... κινείται βραδύτατα... Δημοσία εκπαίδευσις, ήτις... εκτρέφει δι' ανεπαρκούς άλλως τε μορφώσεως τροφίμους του προϋπολογισμού ανικάνους διά κάθε άλλο πλουτοπαραγωγόν επάγγελμα

.....
Διοικήσις φατριάζουσα, διαιωνίζουσα και μετά την απελευθέρωσιν του Ελληνικού λαού από του ξενικού ζυγού την τυραννίαν, με μόνην την διαφοράν ότι, αυτή ασκείται ήδη εκ περιτροπής, στέ μεν επί του ημίσεος, στέ δε επί του ετέρου ημίσεος αυτού. Έλλειψις αγροτικής ασφαλείας... Αδιαφορία εντελής προς τας εργατικούς και αγροτικούς τάξεις... Ανικανότης προς παρασκευήν αναλόγου προς τους πόρους της χώρας αλλά φερεγγύου και ετοιμοπολέμου πάντοτε στρατιωτικής δυνάμεως... Η εκ των εκλογών της 8ης Αυγούστου προελθούσα λαϊκή αντιπροσωπεία αποστολήν έχει όπως αναθεώρηση ωρισμένας διατάξεις του Συντάγματος. Αλλά θα παρεγνώριζε τις προφανή αλήθειαν, εάν δεν ανεγνώριζεν, ότι εύρυνσις του κύκλου των εργασιών αυτής, όπως αναθεωρηθώσι και άλλαι διατάξεις του Συντάγματος, μη θίγουσαι ούτε την μορφήν της Πολιτείας, ούτε την εξουσίαν ή το πρόσωπον του Βασιλέως, ούτε την τάξιν της διαδοχής, ανταποκρίνεται προς ισχυράν αξίωσιν της Κοινής Γνώμης.»

Γιάνης Κορδάτος: Ιστορία της νεώτερης Ελλάδας, Ε', α. 210-215.